

**Jiná už nebudu  
aneb Neděle  
MARIE TOMSOVÉ**



RADIOŠERVIS

**Jiná už nebudu  
aneb Neděle  
MARIE TOMSOVÉ**

**Marie Tomsová**

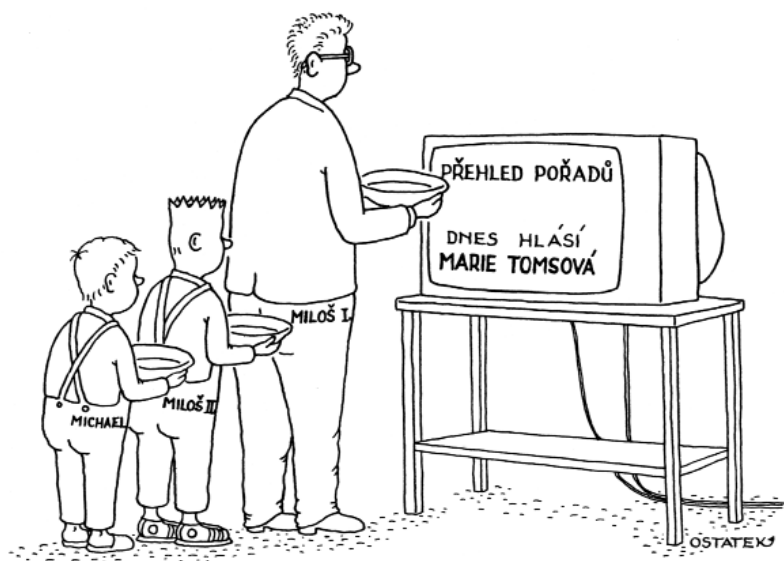
**Jiná už nebudu  
aneb Neděle  
MARIE TOMSOVÉ**

Marie Tomsová

RADIOERVIS

*Děkuji všem, kteří nezhasínali obrazovku, když jsem se na ní objevila,  
mému muži za pomoc a podporu,  
šéfovi programu stanice Český rozhlas Pardubice Zdeňku  
Novákovi za jeho nápad na pořad Neděle Marie Tomsové,  
Michaele Iblové za redakční spolupráci  
a všem, co si rádi přečtou věty, které už možná zaslechli na vlnách  
Českého rozhlasu.*

*Mé mamince, za to že ji mám...*





## Bludička Marie

Řadu let jsem měl kolegu, který o sobě rád tvrdíval, že celý život bloudí houštinami svých talentů. Napsal úspěšnou knížku o modré lišce, byl oblíbený společník a dobrý psycholog. Houštinami svých talentů se po roce 1989 probloudil až do České národní rady, posléze do Poslanecké sněmovny. Naposledy se ve veřejném prostoru objevil v souvislosti s kandidaturou do Senátu. Poslední ránu z milosti mu uštědřil rozhlasový reportér, když se ho ptal, proč on – Pražák – kandiduje v nedalekém okresním městě. Prý proto, že tam má jeho rodina hrobku. Zvolen nebyl, před pár lety skončil, aniž by po sobě zanechal nějaké další výrazné stopy.

Maruška je kapku „jiná liga“. Z Chrudimi si přinesla řadu talentů, odkrývala je postupně, aniž by jimi byla nucena bloudit. Prvně jsem se s ní setkal v Deštném v Orlických horách na ZVK, tedy zimním výcvikovém kurzu posluchačů Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Já byl v té době mladý nadějný asistent, kurz byl vítanou možností, jak se v roli pedagogického dozoru dostat na lyže. Prvního Maruščina talentu jsem si nemohl nepovšimnout – lyžovala velice úhledně. Po dalších dvou letech jsme se setkali ve stejných rolích na branném kurzu posluchaček učitelských oborů. Studentky se část dne pohybovaly v plynových maskách; Maruška patřila k těm, jejichž vzhledu zmíněná ochranná pomůcka rozhodně neprospěla. Ke konci týdne se mi svěřila, že se trápí v jakémsi nešťastném partnerství. Mám-li já nějaký talent, tak na to, že se mi lidé poměrně otevřeně svěřují. V práci je to výhoda, v běžném životě trochu prokletí. Ve snaze nezklamat její důvěru jsem se rozhodl, že z ní a mého kamaráda Miloše stvořím úspěšný pár. Miloš byl čerstvě vystudovaný právník, pohledný, bystrý,

se vzácným smyslem pro humor, navíc zdatný mariášník a osud nás svedl do jednoho basketbalového družstva. Náhodou jsem objevil Maruščinu reklamní fotku v nějakém ženském časopise. Milošovo oko na ní spočinulo s evidentním zalíbením. A stejnou náhodou byla na nástěnce u vrátnice FF UK naše fotka z basketu. Maruška shledala, že Miloš je sympatický chlapík, a svolila, abych mu dal na ni telefonické spojení. Od té doby jsou spolu. Zdá se, že jsem jako dohazovač uspěl, přestože naše společná kamarádka občas v tom kontextu vykřikuje, že bych měl vrátit diplom.

Pro úplnost musím dodat, že rok co rok společně trávíme dva až tři týdny na různých srazech – na basketbalových soustředěních, na prodloužených víkendech našeho basketového společenství, o Velikonocích, silvestrech, narozeninách, a tak jsme spolu strávili bezmála tři roky čistého času. Z téměř intimní blízkosti jsem mohl sledovat, jak se Maruška porovnávala s dalšími talenty. Když nás v roli televizní hlasatelky začala několikrát týdně navštěvovat v našich domácnostech, ukázalo se, že má nejen pohlednou tvář, ale i sympatické vystupování a milý hlas. Na popularitu si navykla, aniž by ji zneužívala. Trochu s napětím jsme sledovali, jak se vyrovná s porevoluční likvidací hlasatelek. Jen na okraj – za tu likvidaci nemohou úsporná opatření, ale žárlivé manželky. Možná byste se divili, jak často se v manželské poradně objevovalo téma manželova zalíbení v té či oné hlasatelce. I o Marušku byl dost zájem. Nebohé ženštiny popisovaly, jak se jejich manželé kvůli Majce v podvečer holí, oblékají se do svátečního a pivo nepijí jako obvykle z flašky, ale ze sklenice.

Ale zpátky k Majce. Popularita je droga, spousta lidí mívá bez ní těžké abstinenční příznaky. Majka to zásluhou svých dosud podřimujících talentů zvládla s noblesou. Její hlas zněl z řady televizních dokumentů, ale i z hlášení v prostředcích hromadné dopravy. S několika dalšími hlasatelkami daly dohromady zábavné zájezdové představení, navíc se objevila i v několika divadelních poloochoťnických představeních. A vrátila se též k někdejšímu koníčku – obrazům. Zasvěcení vědí, že má vystudovanou kombinaci český jazyk – výtvarná výchova.



Když jí z její tvorby uspořádal Miloš ke kulatým narozeninám výstavu, bylo to i pro její nejbližší okolí značné překvapení.

Pravidelná vystoupení v pardubickém studiu Českého rozhlasu jsou zatím poslední (mně známé) výhonky Maruščiných talentů. Z vlastní zkušenosti vím, že rozhlasový monolog patří k nesmírně náročným mediálním aktivitám. Pokud se Maruše daří opakovaně přivést ke svému pořadu posluchače, pak objevili jeden z jejích dalších talentů. Tato knížka je toho důkazem.

Ten diplom bych ale možná vrátit měl. Zatím se místo toho příteli Milošovi omlouvám. Když Česká televize rušila své hlasatelky, obával jsem se, jak to Majka ponese a jak se to odrazí v jejím vztahu s ním. Od vrácení diplomu mne odrazuje, že Miloš nese Majčiny výlety za talenty statečně a vytváří jí potřebné zázemí. To konstatování je z mé strany bohapustá projekce – moje jezevčí nátura by jí už dávno nestačila.

Závěrem si dovolím ještě jednu osobní vzpomínku. Kdysi běžel v jedné komerční televizi úspěšný pořad s názvem Zlatíčka. Moderoval jej Petr Nárožný, každý díl byl věnován nějaké VIP české osobnosti. Ve studiu byli diváci a čtyři údajní manželští partneři oné osobnosti, pouze jeden však byl s ní skutečně sezdán. Když se na pranýř dostala Maruška, přál si Miloš, aby si mohl ty další tři pseudomanžely vybrat sám. Požádal i mne. Diváci nám mohli klást otázky, stejně tak je kladl i pan Nárožný. Miloše si jako Majčina manžela diváci tipnuli snadno. Zřejmě to tedy nebyla špatná volba, a tak diplom vracet nemíním. Tak to spolu (i se mnou), M + M, nějak vydržte!

**Petr Šmolka**, psycholog, manželský a rodinný poradce a kamarád obou M

## Odkud kdy kam

Ani nevíte, jak jsem ráda, že vás mohu pravidelně zdravít od mikrofonu pardubického studia Českého rozhlasu, ležícího co by kamenem (no, možná dvěma kameny) dohodil od mé milované Chrudimi, kde jsem prožila nádherné dětství a kam se vždycky ráda budu vracet. Mám pro to dobrý důvod – mou maminku, která v roce 2020, kdy vznikla většina fejetonů v této knížce, oslavila už 91. narozeniny.

Chrudim je místem mých vzpomínek a městem mého srdce nejen díky architektonickým skvostům a místům s atmosférou, ale i díky spřízněným duším – kamarádkám, spolužákům, sousedům a známým. Jsem tam pořád Doma. I přes desetiletí strávená v Praze jsem pořád Východočeška s jednou nohou ponořenou do Chrudimky a druhou nakročenou k některému z kopců Železných hor. To ráchání v Chrudimce nemyslím jen obrazně. Můj tatínek lékař postavil před více než půlstoletím s pomocí svých kamarádů na břehu Chrudimky chatičku, z níž stačilo vyjít pár kroků a z ruky jste mohli krmit pstruhy a lipany.

Zatímco moje sestra se potatila a pracuje jako lékařka v Pardubicích, moje jablko se hned po maturitě na chrudimském gymnáziu odkutálelo na pražskou Karlovu univerzitu a odtud byl jen skok na Kavčí hory do Československé televize, kde jsem sedmnáct let vítala diváky u obrazovek jako televizní hlasatelka.

Když pro mě červené světlo na kameře zhaslo, ráda jsem se uchýlila k rozhlasovému mikrofonu, kde přece jen nebylo třeba tolik stříbrných flitrů, nabíraných halenek a umění maskérek a osvětlovačů. Tak jsem se s mými televizními kolegyněmi a milovanou Milenkou Vostřákovou před čtvrtstoletím ocitla v Dámském klubu



*S mou milovanou maminkou. Je mi pět let, můj báječný tatínek na snímku chybí, protože nás fotí. Díky rodičům jsem prožila nádherné dětství.*

jedné soukromé rozhlasové stanice. To byla velká škola, zvyknout si na druhou ženu u mikrofonu, pustit se vzájemně ke slovu, vnímat se, naslouchat, položit otázku k věci, improvizovat, podržet se navzájem... Tyto zkušenosti jsem pak uplatnila v televizní Prima jízdě. Ráda vzpomínám na jednoho svého parťáka, který byl nevyzpytatelným přírodním úkazem. Výborný trumpetista od Ivana Mládka a oblíbený



*Setkání hlasatelských generací. Tu první reprezentují Milenka Vostráková (druhá zleva) s Jarkou Panýrkovou (zcela vpravo). Za nástupkyně se na snímku usmívají Hanka Švejnhová (zcela vlevo) a Stáňa Lekešová (třetí zleva). Společně jsme se potkávaly i u mikrofonů Dámského klubu rádia Frekvence 1. Vedle mě stojící mladík je neznámým ctitelem nás všech.*

pohádkový herec Géza Gerendáš mě vteřinu před zahájením přímého přenosu dokázal „uklidnit“ výzvou: „Mařenko, dneska je tak hezky, co kdybysme se na to vy...“

Práce jak v rádiu, tak v televizi byla dobrodružná a moc zajímavá i díky širokému spektru hostů. Pokud můžu práci v televizním a rozhlasovém studiu srovnávat, jedna ovlivňuje a obohacuje druhou, každá nová profesní zkušenost posouvá moderátora k větší jistotě. Když jsem před lety prošla úspěšně konkurzem na televizní hlasatelku, byla jsem od matky přírody vybavena dobře posazeným hlasem a od mých pedagogů na fakultě citem pro češtinu. To ostatní muselo přijít za pochodu a s přispěním zkušenějších kolegů, kteří se mě velice laskavě ujali. Ale já pochodovala ráda (a s patřičnou pokorou a sebekritikou), takže se teď můžu s nostalgickým pousmáním ohlédnout za svou první televizní službou, během níž jsem podle očitých svědků vypadala, jako když se na mě z tunelu řítí rozjetý rychlík. Došlo k tomu dopoledne 10. 10. léta páně 1977.

Doufám, že – jak kdysi zněla legendární televizní věta – ještě budeme mít příležitost „nastavit zrcadlo“ nejen vzpomínkám, ale i tomu, co nás těší, baví i trápí tady a teď.



## Hlas a telka

Televizní hlasatelka – tahle profese už je u nás hezkých pár let minulostí a pro dnešní -cetileté patří k dávno vyhaslým povoláním podobně jako dráteník, ponocný nebo telefonní spojovatelka. I když... Nedávno jsem zaslechla, že slovenská veřejnoprávní televize vyhověla přáním svých – převážně starších – diváků a hlasatelky na obrazovky znovu vrací. Takže mi dovoluňte popřát mým bývalým kolegyním Soně Müllerové a Aleně Heribanové hodně štěstí při novém vstupu do staré řeky.

Když mluvím o zaniklé profesi, zdaleka to neplatí o letitých přátelských vztazích mezi námi, kdo jsme se střídali na hlasatelském verpánku, ať už je to Saskia Burešová, Saša Hemala, Hanka Heřmánková, Marie Retková, Jana Smutná... Scházíme se dodnes, dokonce i s našimi režiséry, kameramany a dalšími lidmi, kteří měli na starost vysílání, bohužel už bez Stáni Lekešové a Milenky Vostrákové.

Kolika názvy ta naše „funkce“ za ta léta prošla! Hlasatelé hlásali, co televizní vysílání nabídne. Uváděli jsme program, tedy uvaděč? Ale ti přece vodili diváky do sedadel v kině. Průvodci pořady? Průvodci se vyskytují spíš na hradech a zámcích. Ještě tu bylo slovo konferenciér – ale konference přece v běžné řeči znamená něco úplně jiného. A v posledních letech se objevil módní, i když podle mě trochu zavádějící výraz moderátor. Moderace ale znamená také zpomalování, omezování, mírnění nebo brzdění, tedy přesný opak toho, co by měl zkušený moderátor umět, protože jeho úlohou je rychlý přenos informace, posunutí děje a překlenutí jednotlivých vstupů a výstupů.